

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h. ali gl. 64
pol leta 6 „ 60 „ 330
četrť leta 3 „ 40 „ 179
Posamično številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 3. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

Oglasni in posamični se računijo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglasno je plačati loco Gorice.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdaje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

Izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrončič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbrica.

Kam smo prišli?

Zadnje dneve je bilo po političnih listih naše države premnogo govora o napovedani obstrukciji od strani Mladočehov glede na predlogo o davku na vožne listke. Javnosti ni znano podrobno, iz kakih razlogov so se odločili Mladočehi za obstrukcijo te predloge. Ali kolikor se da soditi, je vzrok nemalo nezaupanje vladi; kajti sedaj se naznanja, da je vlada dodala predlogi poseben paragraf, ki precizira natanko svrhe, v katere je porabili dohodke od tega davka.

Ali bodisi tako ali tako, dejstvo stoji, da smo imeli opraviti zopet s strahom obstrukcije, da so se zopet majali ministerski stolci, da se je govorilo zopet o ministerski krizi itd., sedaj prav tik pred odgodenjem državnega zbora, ko gledamo že zasedanjem deželnih zborov naproti. Korak pa se da soditi, že po večerajšnjih poročilih, izginja strah obstrukcije, Čehi se bržeas udajo predlogi, in Körber se odlašne ter odgodi vsaj v hipnem zadovoljstvu državni zbor.

Napovedavana obstrukcija od strani Mladočehov pa nam kaže v jasni luči, v kako nezdravih razmerah živimo in kako buta naša državna ladija z jedne skale ob drugo. Obstrukcijski duh, kateri so uvedli Nemci v našo zbornico poslancev, je prevzel duhove tako, da se ob vsaki priliki nevšečnosti zatekajo k obstrukciji. To je prava parlamentarna bolezen, katere pa, po obstoječih razmerah, ne bo mogoče še tako kmalu odpraviti, dokler se prevladavajoči nazori naše vlade korenito ne spremenijo. Kajti zgodovinsko dognano je, da je vlada kriva, da grozi po naši zbornici vsako toliko časa strah obstrukcije, kateri se upira seveda proti njej. Vlada se je udala sili obstrukcije ter ugodila Nemcem s preklicom jezikovnih jaredeb za Čeha, katere je brezmejno razžalila in udarila s tem skrajno nedržavniškim korakom. Udala se je brutalnemu nasilju jednega dela državljanov, da je zapostavila druge, kateri morajo po temeljnih zakonih naše konstitucionalne države biti ravnopravni z onimi. Od takrat dalje pa obstoja v naši zbornici poslancev strah obstrukcije, in vlada

si v svojih stiskah lahko očita: Die Geister, die ich rief, die werd' ich nicht mehr los....

Obstrukcijo samo na sebi mora vsakdo obsojati, ali pri nas, v državi neverjetnosti, stojijo v ospredju razne neverjetne reči, med njimi tudi obstrukcija. In z našega specijelno avstrijskega stališča ni skoro drugega sredstva več nego grožnja z obstrukcijo, kadar treba pokazati vladi, da se kdo ne strinja z njenimi predlogi ali z njenim postopanjem. Zato se tudi ni prav nič čuditi napovedavani obstrukciji od strani Mladočehov. Gotovo so bili važni razlogi, da so jih dovedli do tega koraka, da so napovedali vladi obstrukcijo, ako pride na dan s predlogo, kakor jo je izdelala. Iz nevažnih razlogov bi kaj takega ne bili storili; to nam priča dosedanje politična zgodovina mladočeskega kluba. Sicer obstrukcije bržeas ne bo, ali napovedi bo imela v tem slučaju le dobre posledice. Ako bi bilo šlo gladko do konca, bi bil Körber ob odgodenju državnega zbora spravił Čeha bržkone daleč na konec svojega spomina, tako pa mu doni in mu bo donela gotovo tudi po odgodenju po ušesih godba obstrukcije v pristni češki izdaji, kar ne more biti brez posledic v bližnji bodočnosti. Tik pred odgodenjem državnega zbora so spomnili Čehi vlado na slovansko moč, katere je taka, da mora začeti vlada računati z njo vse drugače, nego v zadnjem času, ako noče živeti v vedni krizi, v vednem životarenju od danes do jutri, ter v vednem strahu, izza katerega vogla jej zapreti obstrukcija.

Posezanje po obstrukciji kaže v bengalični luči naše nezdrave parlamentarne razmere, kaže nam, kako smo zašli daleč proč od pravih parlamentarnih potij. In to bo še vedno huje, dokler bosta v Avstriji gospodovala nad Slovani Nemci in Lah. Slovanski rodovi so naveličani tega gospodstva svojih sodržavljanov nad seboj, zato se bo boj vedno bolj poojstrevaj, dokler ne pridemo do prave krize, ki nam odpre nova pota.

Nezdrave notranje naše razmere upljajo nemalo na zunanje odnose, kateri zopet posegajo v naše notranje reči, v slučajih skrajno razdražljivo. To se je zgodilo z znanimi dogodki na Marienburgu, ko se je

napovedala iz ust nemškega cesarja skrajna brutalnost proti Poljakom v Nemčiji. Gotovo je vedel nemški cesar, da taka napoved, kakoršna je izustil, tak poziv Nemcev na boj proti Poljakom mora uplivati na Slované, zlasti Poljake v zavezni Avstriji skrajno neugodno. Ali ni za trenotek ni upošteval tega, marveč kar naravnost, brez ovinkov, je povedal svoje mnenje. Si je bil pač v svesti, da radi tega ne pride kdo ve v kak konflikt z našo zunanjo politiko, kateri že tako narekujejo tek v Berlinu. Nemški cesar je govoril očitno v svesti si svojega nadgospodstva nad Avstrijo. Tu se je pokazalo zopet enkrat, kako malo cenijo veljavo naše zunanje politike napram Nemčiji, in kako neumestne so tiste hvale, katere jej donijo vsako leto po delegacijah. Ako bi bila ta naša zunanja politika kaj vredna, ako bi bila izraz konstitucionalnega duha, potem bi ne stali sedaj pred dogodkom, ki priča, kako upliva Nemčija na naše notranje razmere.

Ogorčenost med našimi Poljaki radi napovedanega barbarskega postopanja proti njihovim bratom v Nemčiji postaja večja od dne do dne, in vlada se boji pojavov od strani Poljakov proti Nemčiji. Radi tega se čuje, da ne bo sklican galiski deželni zbor, ako ne dobi vlada jamstva, da se tam ne bo manifestovalo proti Nemčiji radi njenega postopanja proti državljanom poljske narodnosti. Avstrija se nekako boji Nemčije; namesto da bi dopustila, da se brutalnost oziroma v javnosti, se skriva ter skuša tako žigosanje udušiti. Ali brutalnost je le brutalnost, pa naj prihaja tudi od nemškega zaveznika! In kdor sodi prav o pravicah narodov, tisti jo mora obsojati.

Namera na to stran kaže jasno vse slabosti naše vlade. Ako je Nemčija tako brezobrazna, da napoveduje po svojem cesarju jasno in glasno barbarizem proti velikemu delu svojih državljanov, ki so bratje velikega dela avstrijskih državljanov, kar je rodilo skrajno ogorčenost med vsemi avstro-ogerskimi Slovani ter upliva najneugodnije na naše notranje odnose, potem je edino prav, da pusti tudi Avstrija, da se čujejo jasno in glasno protiodzivi proti napovedbi iz Marienburga. In taki protiodzivi bi morali doneti prav iz galiskega deželnega zbora.

Šavi, toda k prvemu nisem še z nikomr o tem govoril; k drugemu me podpredsednik više navedenega društva ni ničesar vprašal; k tretjemu nisem mu ničesar odgovoril; k četrtemu: moja mati je že umrla pred devetimi leti: k petemu nisem dobi! od nikoder poziva, naj razstavim svojo sliko.

Kar je še hujshe: hipoma mi pride na misel, da če je brzojavka takó resnična kakor onih pet novic, pa zdrav ostani... Ostrinski, ki je pred pol letom, navzlic temu, da so bili stariši zanj, prejel jerbašček od Katrice, me hoče nemara nalašč imeti za norca. Toda v takem slučaju mi to »plača z glavo ali z nečem podobnim!« kakor dé libreto neke opere. Tovariši pa me pomirjajo, češ, da novice je mogel Ostrinski sam skrbati, toda brzojavka mora biti resnična.

Ob enem tudi dospé Stah Klosovič z jutranjo številko »Beguna«. Brzojavka je tudi v »Begunu«. Oddahnem si.

Sedaj se začnejo posamezne čestitke.

Stari Sludecki, prekanjenec kar ga je bilo v koži, toda sladek kakor sirop, mi potresa roko ter pravi:

Ako jih ne bo, potem bo nam jasno, da vlada nemalo podkrepljuje namere Vse-nemcev, in potem se lahko zopet vprašamo: Kam smo prišli in kam se pridemo po tej poti?!

DOPISI.

Iz Lokaven. (Dober svet.) — Onim hlače nosečim bitjem iz Sv. Kriza, kateri so v nedeljo dno 7. t. m. krulili v cerkvi s svojimi hreščecimi glasovi, svetujemo Lokavčani, da ostanejo doma, ter se pobrigajo za pelje v sv. Krizu, katero je na zadnji stopinji. Ako pa imate na prodaj svoje glasove, oglasite se v časopisih, morda se vas katere občina usmili ter vam da tako prilžnost, skazovati vaše pevske „kunsti“.

V Lokaven ni tal za vas, ker podžupan Janoš in podžupan Črni pl. Grdogled imata plitve malhe, pa še bolj plitvo pamet.

Več Lokavčanov.

Domače in razne novice.

Novi tržaški škof bo posvečen v Rimu v nedeljo 15. t. m. Posveti ga kardinal Alojzij Masella. Iz Trsta odideta k temu posvečenju v Rim prost Petronio in kanonik Buttignoni.

„Centrifugarji“ ne dajo mira. — Pač žalostno za „Centrifugo“, da potrebuje tako osludne reklame, kakoršna ji dela „Gorica“. Zdaj, ko si je že polomila zobé ob trdih kosteh, katere je že nametala proti „Gor. ljud. posojilnici“, se spoditka nad 1/2 % uradnino pri posojilih na menice. — Osludni ljudje! Dokler je bil še dr. Gregorčič pri „Gor. lj. p.“, je znašala uradnina 1 %, zdaj pa, ko znaša le polovico, se njegova „Norica“ zadira v njo. — Bilo je že govora, da bi se odpravil popolnoma tudi ta 1/2 %, ali proti so bili prav sedanji „Centrifugarji“. Imeli so tudi prav, kajti na osebni kredit po 6 1/2 % je dandanes še vedno prav po ceni denar. Treba vedeti, da ni drugih stroškov. Kdor tega noče, lahko dobi po 5 1/2 % na vknjižbo. Ako kmet dobi denar pri „Gor. ljud. pos.“ na menico po 6 1/2 %, je še vedno ceneje nego pri „Centrifugi“ po 5 1/2 % na vknjižbo, ki so ondi posebno drage. Sicer pa

»Ljubi Bog! vsikdar sem veroval v vaš genij ter vas vsikdar branil... (vem, da me je imenoval osla)... toda... ljubi Bog... nemara vam ni prav, da vas taki ljudje kakor sem jaz, imenuje kolego; v takem slučaju oprostite, gospod, moji navadi, ljubi Bog...«

Želel sem mu v duši, naj bi visel, toda nisem mu mogel odgovoriti, ker v tem hipu me je potegnil na stran Karminski, ter govoril potihoma, toda tako, da so ga slišali:

»Nemara, kolega, potrebujete denarja; povejte samo in jaz...«

Karminski je bil znan med nami po svoji postrežljivosti. Večkrat pravi kateremu izmed nas: »ako, kolega, potrebuješ, le povej in jaz to... na svidenje!« Pa tudi zares ima denar. Odgovoril sem mu, da če ga ne dobim kje drugje, pa se obrnem nanj. Med tem prihajajo drugi fantje, odkritosrčni kakor zlato, ter me objemajo, da me je že vse bolelo v križu. Naposled se približa Švjatecki; vidim, da je ginjen, toda on to skriva ter dé osorno:

»Dasi vidim, da se požiduješ, vendar ti čestitam!«

(Dalje pride.)

TA TRETJA.

Kratkočasna povest.

Poljski spisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dalje)

»Dajte mu »Letaveca«, rano številko »Letaveca!« kričel Vah Poterkovič.

Dadó mi torej rano številko »Letaveca«, kričel jeden nad drugega: »glej v brzojavkah!«

Pogledam brzojavke ter čitam naslednje:

»Posebna brzojavka »Letaveca«. Slika Magorskega »Židje nad rekami Babilona« je bila odlikovana z veliko zlato svetinjo v letošnjem »Salonu«. Kritika ne najde dovolj besed v pohvalo mojstrovega genija. Albert Wolff je nazval sliko odkritje v umetnost. Baron Hirs ponuja 15.000 frankov.«

Slabo mi je, pomagajte! Prevzela me je omedlevica, da nisem mogel spregovoriti besede. Vedel sem, da se mi je slika posrečila, toda o takem vspelu nisem niti sanjal...

»Letaveca« mi je padel iz rok.

Dvignejo ga ter čitajo še v dnevnih novicah naslednje pristavke k brzojavki.

Prva novica: Iz lastnih ust mojstra smo doznali, da namerava razstaviti svojo sliko v našem mestu.

Druga novica: Na vprašanje podpredsednika odbora tukajšnjega društva lepih umetnostij do našega mojstra, ali namerava svoje velekrasno delo razstaviti v Varšavi, je odgovoril mojster: »ne prodal bi ga rad v Parizu poprej nego ga razstavim v Varšavi!« Nadejamo se, da bodo te besede čitali naši potomci (Bog daj, da najpozneje) na mojstrovem grobu.

Tretja novica: Mati našega mojstra je po prejemu brzojavke iz Pariza težko zbolela od presenečenja.

Četrta novica: Poizvedamo ob času, ko dajemo to številko v tisk, da se je materi našega mojstra nekoliko zboljšalo.

Peta novica. Naš mojster je prijel poziv iz vseh evropskih prestolnic, naj tam razstavi svojo sliko.

Vsled gorostasnosti teh gnusnih lažij sem se komaj spametoval. Ostrinski, urednik »Letaveca« in ob enem moj bivši tekmeč pri Katrici, je bržkone zblaznil, kajti to že presega vse meje. Naravno je, da razstavim sliko najpoprej v Var-

„Gor. ljud. pos.“ nikomur denarja ne ponuja, a kdor pride, je kulantno postrežen. — Pač skrajno možni skandal so take vrste izbruhli v „Gorici“; kaj podobnega ne dobite na celém svetu! Naj „Gorica“ raje odgovori, kako je doslej obrestovala deleže in kaj je z zgubo, ki je očitna celo po bilanci, s katero so si upali v javnost. — Dovolj na take zdražbarije klerikalne zlobe!!

V nedeljo v Rihembergu! — Kakor pričajo dosedanja naznanila, bo v nedeljo v Rihembergu velika narodna slavnost, kakršne ni videla kmalu lepa Vipavska dolina. Udeležba iz Trsta bo jako lepa, istotako upamo da iz Gorice, iz Vipavske doline in s Krasa prihi v Rihembergu Slovencev, da bo nas imponantno število. Vspored veselica, kateri smo objavili, je jako zanimiv, pa tudi zbirališče naroda in intelligence samo na sebi, kjer se vrši medsebojno spoznavanje, se čujejo govori, se razloži to in ono, je velike važnosti. Zato pa pričakujemo najobilniše udeležbe od vseh strani, zlasti pa iz Vipavske doline, ker slavnost ima biti v prvi vrsti lep vipavski narodni praznik. Torej v nedeljo v Rihembergu!

Veselica v Rihembergu dne 15. t. m. se bo vršila v prostorih g. Maksa Ličena, kateri bodo pokriti s platnom.

Isleta v Rihembergu dne 15. t. m. se udeležita korporativno tudi „Društvo za podporo rokodelcev v Ajdovščini“ in „Podporno društvo iz Lokavca“, obe s svojimi društvenimi zastavami.

Občinske volitve v Gorici se bodo vršile za 3. razred 24. t. m., za 2. razr. 27. in za 1. razred 30. t. m.

Solkanski kaplan, g. Dermastia, je odgovoril v „Gorici“ na dopis v „Soci“ gledé učenca P., katerega je pretepel. Prav hiter ni bil z odgovorom gosp. kaplan, marveč je malce počakal, zmeril se sibo, s katero ga je natepel, potem pa je napisal dopis, kateri se čita kakor kako suho uradno poročilo. Kaplan Dermastia priznava, da je tepel dečka. Pravi pa tako-le: „vzel sem v roko 44 cm dolgo šibico, ki je na solski mizi, ter sem poredneža nekolikokrat oplazil po sedalu“. Je že prav! Pri tem pa, cenj. čitatelji, je treba upoštevati, da je g. Dermastia velik in močan človek, pravi orjak. Ob jednem treba upoštevati, da se prav s tako-le fino šibico da tepsti tako vspešno, da je veselje! S tako-le šibico se natepe otroka tako, da bo civilil ter se zvijal in klobase se mu naredijo. Ali hočete, g. kaplan, da se poskusi na Vašem sedalu?! O učencu P. trdijo, da je bil ves črn. Verjamemo pa g. kaplanu, da on misli, da otrok ni otekel radi tega, ter da je bilo pretepanje le tako nekako nedolžno. On je pač orjak in ne zna presojati svojih udarcev tako, kakor droben črvček v njegovih močnih rokah. Pa tudi jako previdno govori g. kaplan. Pravi, da ga je nekolikokrat oplazil po sedalu. Nekolikokrat! Hm! Enkrat, dvakrat, trikrat je nekolikokrat, petnajstkrat je pa tudi nekolikokrat! Torej?! Pričakovali smo od g. kaplana vse drugačnega odgovora. Tako pa preminja ta od-

govor na našem dopisu le to, da je pripeljal dečka redar na povelje g. nadučitelja in ne na povelje g. kaplana. V drugem pa nimamo nikakega povoda dvomiti o resničnosti našega dopisnika, še toliko manj, ker smo dopis s primernim komentarjem priobčili sele potem, ko se je na naše zahtevanje opetovano potrdilo, da je vse tako, kakor stoji v „Soci“ dne 3. t. m. Zato je jasno, da je kaplan pretepel dečka, kar tudi sam priznava, in ker ne zanikuje, da ga je vrgel potem še po tleh, je res tudi to!

Vse tisto, kar namiguje g. kaplan o neposlušnosti otrok itd., radi verjamemo, ali tako pretepati otroka in ga vreti še po tleh, kakor se je zgodilo z učencem P., se pa ne sme! G. kaplan naj le malce se premisli vso reč, pa poreče: Pater, peccavi!

Predno se dvigne kak vaščan proti g. kaplanu v javnosti, se mora pripetiti že kaj posebnega. Drugače so pohlevni, ter rajši pretrpijo marsikaj, nego da bi javno nastopali proti duhovniku, pa če mu tudi stori krivico! G. kaplan to dobro ve. — Ker pa so se dvignili proti njemu, mu svetujemo za prihodnost, naj bode bolj previden!

Obrambno društvo — razkrinkano. — Ker smo razkrinkali Lampetovo obrambno društvo kot tako, katero vsiljuje duhovščini popravke na dopise v „Soci“, ne da bi se brigalo za to, ali je dopis resničen ali ne, hruli nas „Slovenec“ v kotičku za liberalce ter pravi, da obrekujejo in sumničimo društvo, in javlja: Kar nam tukaj „Soci“ očita, to je navadna liberalna laž. Obrambno društvo ni še nobenemu duhovniku poslalo poziva, da naj popravi kak resničen dopis kot neresničen.

Hä! Tako po ceni nam ne uidejo. Kar smo mi pisali, je istina. Obrambno društvo je poslalo nekemu gosp. nuncu na Goriskem (Imena danes se ne imenujemo. Ako potreba, pa storimo to!) pismo, v katerem hoče, naj popravi dopis v „Soci“, ki je naperjen proti njemu. V tem pismu je rečeno tudi, da ako sam ne bi znal popraviti (to je: spraviti v „ni rese“ dopis), pa naj kar podpiše „in bianco“ kos papirja, pa bodo oni popravili. V dopisu pa ni nikakega govora o tem, ali je stvar resnična ali ne, marveč se ga spodbuja samo za popravek. Obrambno društvo stoji namreč na tem stališču, da je vsak dopis proti politikujočemu duhovniku smatrat lažnjivim. To je razvidno prav iz pisma na onega goriskega duhovnika, kjer ni niti namigneno, da bi utegnil biti dopis v „Soci“ resničen, marveč se zahteva le popravo istega.

Z „liberalno lažjo“ naj ostanejo Lampetki le lepo doma ter se primejo sami sebe za nos, kar se tiče laži, kakor tudi ne morejo ujeti nikakega pametnega človeka na svoje limanice s pisavo, da obrambno društvo ni še nobenemu duhovniku poslalo poziva, da naj popravi kak resničen dopis kot neresničen. Tega mi ne vemo, ali je društvo, storilo to ali ne, pa tudi tega trdili nismo. Mi nismo nikjeri rekli, da je obrambno društvo od koga kaj zahtevalo z besedami: „da

na dolgo, do prihoda odgovora knezovega, je odšlo dne 26. julija od deželnega upravitelja in stanov novo v precej zapovedujočem tonu pisano pismo na Lorenca pl. Lanthierija v Vipavo. V njem navedeni datum dneva božje službe: 29. IV. je očitno pismena napaka mesto 29. III. Lanthierija so najprvo obvestili o potezanju deželnega odbora za Vipavce, ter so mu posebno polagali na vest, kako da je v marsikaterem oziru odvisen od deželnega odbora, da ta ne sprejme povsem ostrega obnašanja od njegove strani brez občutne protiobrambe za njega, kakor tudi bi z neodložljivo izvedbo izgonskega ukaza stal v nasprotju s smislom kneza, ki je obrnen na blagor dežele, v toliko, ker bi izgon gotovo ne bil le izgnanim od hišnega gospodarstva v neprilog in škodo, marveč pred vsem tudi deželi; in on je vendar pred vsem tu radi tega, da pospešuje kot knezov sodnik blagor njemu zaupane dežele. Radi tega ga prosijo, „naj ne postopa z rešitvijo knezove resolucije tako natančno ter naj pusti stvar v miru do nove knezove resolucije“.

Ne vemo še, kateri uplivi so prišli pri knezu do nasprotne veljave, na vsak način priprošnja naprošenih ni bila zaman. Moralo se je delati v Gradcu izredno za in proti, ker knez je rabil jako dolgo časa za rešitev. Sele dne 28. avgusta je izšel njegov odgovor; isti je na vsak način dobrih, ali jezuitski. Kar knez da z jedno roko, vzame z drugo desetkrat. Deželnega odbora se sploh

naj popravi kak resničen dopis kot neresničen“. Izrazili pa smo le svojo trditev, da je oni dopis resničen, in izrazili smo tudi trditev, da obrambno društvo ne gleda na to, ali je dopis resničen ali ne, marveč hoče samo popravek oči prizadetega duhovnika, ker smatra, kakor smo že rekli zgoraj, vsak dopis proti kakemu duhovniku lažnjivim.

Tički so se pač ujeli in društvo je razkrinkano kot tako, katero hoče oslepiti našo javnost z lažjo. To smo dognali in naša javnost sedaj ve, koliko so vredni tisti popravki, katere pošilja obrambno društvo v napredne liste pod zaščito § 19. tisk. zak., kateri se tako zlorablja. S svojo zvitarско pisavo „Slovenec“ ne spravi te resnice s sveta.

To naše razkritje je pač nova blamaža za resnicoljube pri „Slovencu“, je pač ob enem dokaz, kako dosledno segajo božji namestniki po nemoralnih sredstvih v politiki! Bodi dovolj!

Fej te bodi!! — „Gorica“ od torka je priobčila iz Višnjevika (?) dopis, ki se huduje, da je bila sola šele v nedeljo uradno zaprla, ker pride učitelj 27. t. m. pred potrotnike radi spolnega posilstva! — C. kr. okraj. sol. svet je postopal, kolikor mi vemo, popolnoma pravilno, ni nič zamudil, pa tudi ne pohitel zlobnim „kavcem“ na ljubo. Stori je prav za prav še nekaj več nego je bila njegova dolžnost!! — Koliko veselje vlada v krogu pobožnih „kavcev“ radi nesreče v tej rodbini!! — Dä, dä, živimo v deželi neverjetnosti! Nekega politikujočega nuncia je „Soci“ lani javno obdolžila spolnega posilstva; reč je imela tudi res že žendarmacija v rokah; okrajno glavarstvo je bilo točno poučeno; o resničnosti ni nihče dvomil, toda vkljub temu ta nunc danes ponosno koraka prost po Gorici!! Tako je bilo z — nuncem, drugače seveda z učiteljem. Nuncia je „Soci“ pustila pri miru, a „Gorica“ javno izliva uprav peklensko zlobo nad... nesrečo jedne učiteljske družine, dočim javnosti vse to nič mar ni. Ej, podli ste, podli, klerikalni pobožnjaki!!

Vera peša, oj peša! — Zakaj peša? I nu, seveda, liberalci so temu krivi, prav nič pa v zgledi, katere dajejo nunci in razni „bratje“. Goriska „krvava rihta“ išče brata Fridolina, ona v St. Poltnu pa kaplana Adolfa Rudolfa, ker je oskrnil celo vrsto nedolžnih — deklic. Stavimo glavo, da ne zineta besedice o tem zeganem svinjarju „Gorica“ in „Prismojenec“, ki tako neizmerno rada pometata pred liberalnimi pragi. Nu, zakaj vera peša?!

O ovaduhstvu pišejo v „Gorici“ „z dežele“ (?) tisti, ki sami pridno ovajajo. Kaj mislijo ti ljudje, da bomo mi metali v kos take dopise, kakor je oni iz Solkana proti g. kapl. D., med tem ko oni delajo proti naprednjakom iz muhe slona?! Koncem konca pišejo, da se imajo največ zahvaliti naprednemu učiteljstvu, da jih je Bog kaznoval s takim ovaduhom. Le počasi po klanci! Komu pa se ima zahvaliti cela vrsta učiteljev na Vipavskem, katere so ovajali za prazen nič?

ne spozna vrednega kakega odgovora. Izvedel je odgovor šele iz pisma 4 prizadetih od 16. septembra, katero obseza novo prošnjo za pomoč radi muke, zapretene v knezovi rešitvi. Prepis pisma je bil v prilogi. Odgovor kneza g. naravnost na Lanthierija. O kakem preiskavanju ni nikakega govora. Ostane pri naznanjenih obdolžitvah, zlasti radi verskih prestopkov. Lahko ostanejo. Ampak samo potem, ako predložijo Lanthieriju spričevalo, da „so pristopili zopet ad gremium ecclesiae“ ter so zadovoljni s katoliško cerkvijo ter popolnoma odpravijo predrzno novotarijo“. In to se je imenovala pravica in verska prostost! Ako tega ne storijo, ne bodo le izgnani, ampak takoj kar zaprti ter kaznovani primerno za svojo trdovratnost. Spričalo o odstopu naj se pošlje takoj v Gradec. Vikar in duhovništvo v Vipavi niso bili na tej poostritvi prvotnega ukaza neudeleženi. Oni obnavljajo in pomnožujejo lažnive pritombe. Spremljevalnega pisma knezovega do barona nimamo. Vemo le iz prepisa ukaza, da je bil v istem pod točko f. Julijan Civi-dater zaznamovan za onega, ki je poklical sektičnega propovednika v Vipavo, njega se mora na vsak način izgnati, izvzemši ako pristopi nazaj katoliški cerkvi; pa tudi v tem slučaju bo on kot jedini kaznovan, da se napravi tako ostrašujoč vzgled za bodočnost.

Omenjeno spremljevalno pismo, priložemo temu prepisu ukaza, spominja naprej na svoječasnó nedatovano 5 folio - strani

Gotovo ovaduhom, in sicer iz klerikalnega tabora, iz katerega tako radi pišejo o ovaduhstvu drugih po geslu: Rečem ti, da mi ne porečeš. Grdo ovaduhstvo, zlasti proti naprednemu učiteljstvu, vprizarja n. pr. prav sistematično „Prim. List“, ki vsaki četrtek ovaja javno, kar se ni dosti skrivno. Oba farovska lista sta ovaduška lista — mi se le branimo. Nikar pa naj ne mislijo gg. pri „Gorici“ in oni „z dežele“, da jim bomo pri tem brantenju prizanašali popolnoma. O ne — preveč prizanesljivi smo že tako!

Bohinjska železnica vzbuja v bližni Italiji razne nacrte, ki kažejo, da se hočejo okoristiti z njo. V dolini Nadizki se potezajo za zvezo Čedad-Podbošesec - Kobarid. V St. Petru ob Nadizi bodo imeli radi tega v nedeljo župani posvetovanje. Govori se pa tudi še o drugi zvezi od Kanala do Čedada, to je po dveh predorih, katerih jeden bi šel pod Marijinim Celjem. Temu pa se upirajo prebivalci ob Nadizi.

Regulacija Korna. — Nova železnica, katere kolodvor bo stal na Blanci, zahteva neobhodno regulacijo Korna, kateri je naredil Gorici po prizadetih delih že premnogo škode. O tej regulaciji so se menili tudi v seji občinskega sveta goriskega v ponedeljek. Porocal je župan, ki je povedal, da bo kanal dolg 2400 m, stala pa bo regulacija 250.000 K. Pobrinesejo se seveda, da dobijo subvencije od države in dežele.

Napad. — 33-letna uduva Josipina Mervic stanuje s svojo 8-letno hčerko v ulici Bosko. Po noči v ponedeljek se je zbudila vsled razbijanja po oknu pri tleh. Stopila je hitro s hčerko v kuhinjo, kjer je zagledala 29-letnega Antona Ušaja. Na to je skočila skozi vrata ter bežala, kličoč pomoči. Ušaj je tekel za njo, jo oklofutal ter vlek v hišo, kjer jo je mučil. Slednjic se jej je vendar posrečilo uiti. Naznanila je napad policiji, katera je že prejela Ušaja ter ga poslala k sv. Antonu.

Štedljivost Južne železnice presega časih že vse meje. Na progi St. Peter-Reka prevozi poštni vlak št. 806 celo progo za 32 minut hitreje, kakor brzovlak št. 802. Zato, da prideš z brzovlakom celih 32 minut pozneje v Reko, moraš seveda plačati znatno več. Brzovlak Dunaj-Trst in obratno ima skoraj vedno le jeden voz III. razreda. Čemu, pač lahko vsak ugane. Južna železnica stedi na vseh koncih in krajih.

Nedeljski počitek v trgovinah. — Namestništvo je na vlogo društva privatnih uradnikov v Gorici odredilo, da imajo v obkrožju mesta meseca julija in avgusta popolen nedeljski počitek vsi uslužbenci v prodajalnicah, kakor tudi v prodajalniških komptorjih.

Delo v pekarnah v nedeljo. — Namestništvo je odredilo na vlogo tržaškega društva pekov, da mora pekovsko delo za izdelavanje kruha v Trstu in v Primorju ob nedeljah nehati ob 7. ne kakor doslej ob 10. dop.; dovoljeno pa je ob nedeljah zvečer od 7 do 7½ pripravljati kvasa.

obsezno prošnjo Vipavcev. Ugodno sprejetje iste od strani deželnega odbora jih je podkrepilo k predloženi drugi prošnji, toliko bolj, ker Lanthieriju naravnost dosla rešitev knezova je staro odločbo le še poosttrila, ker namreč v slučaju, da se ne spreobrnejo ter ostanejo v deželi, naj se oddajo takoj patrijarhu v Ogleju v obsodbo. Kaj jih je čakalo v tem slučaju, o tem niso mogli dvomiti niti trenotek: Zginenje v kaki ječi za vselej ali pa tudi trenutna smrt. Vidi se, da raste naravnost s podaljšanim časom. Vendar pa dobi tudi ta grozna pretnja one štiri prizadete trdne. Izpovedali so izrecno, da naj jih Bog milostno obvaruje tega, da bi odstopili od svojega verskega prepričanja. Komaj verjetno, ali opetovano se je zgodilo od katoliške strani, da se je zaznamovala večkratna predaja evangeljcev mogočnemu škofu za milost knezovo. Gotovo, uboge žrtve cerkvenega vodstva so prišle zdrave iz rok kneza. Ali padle so samo iz Scylle izgona iz dežele v Charybdo cerkvene torture. Zgodovinska resnica zapoveduje podpričati, kako jako so se držali evangeljci v prirojeni zvestobi do kneza, od Boga jim postavljenega, ter so upali na njega tako, akoprav jih je ta naj-sramotnejše izdal.

Prav prava prošnja je s svoječasnó prvo po vsebini identična: V sesiji deželnega odbora pri knezu izposlovanje pravilne sodnijske obravnave, od katere so pričakovali svoje opravičenje. (Dalje pride.)

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave

Zgodovinska črtica na podlagi deloma še neznanih dokumentov.

Spisal V. A. Schmidt, evangelijski župnik v Gorici.

(Iz nemškega rokopisa poslovenil I. K.-č.)
(Dalje.)

Posebna prošnja na nje pa meri na to, da bi izposlovala na vsak način prepis ukaza o izgonu, da bi se mogli prizadeti korenito opravičiti, kajti le tako bi bilo pričakovati odteženje ukaza. V ostalem pa se priporoča vsa reč priprošnji obeh najtopleje, z opazko, da oba gospoda pač sama dobita prava sredstva, da doženeta, kar prosita.

Kobencija so prosili zlasti, da naj gotovo v svrhu, da se dokaže resnica vipavskega poročila in nedolžnosti njegovih lastnih podanikov doma, „si poskrbi točno poročilo o tej reči“. Prvo izmed obeh pisem je podpisano le od stanov, drugo pa, razven teh, tudi od deželnega upravitelja; katero izmed obeh pripada Thurnu ali Kobenciju, se ne da določiti. Ker so stvar v Gradcu očitno zavlačevali, so pričakovali očitno odbijajočo rešitev, in dné 4. avgusta 1585. so odšle nove prošnje, ali na vse tri, ali ako ne, na katere izmed njih, ne vemo. Morebiti ni nemogoče, da je prinesel Baltazar Seeprecht pisma sam osobno v Gradec ter je tam sam posredoval. Da bi se preprečila izvršba, katero je, kakor vemo, Lanthieri že tako vlek

Preselitev v novo justično palačo. — Te dni so začeli s prenašanjem uradov okrožne sodnije iz Šolske ulice v novo poslopje v ulici Dogana, kjer se bodo že vršile letošnje porotne obravnave. V kratkem prepeljejo v novo poslopje jetnike iz zaporov pri Sv. Antonu. Uradi okrajne sodnije se preselijo v novo palačo tudi v kratkem.

Izpred sodnije. — Dne 15. aprila letos so pili igrali v gostilni v Brumi Boštja: Serjan, pek, Vinc. Gratton, pek iz Čer. Jona, Fed. Ballaben, klesar iz Gradišča in delavec Ant. Concion, tudi iz Gradišča. Ko je prišel ča. plačila, so se skregali, kdo da plača 4 litre vina. Ker je Serjan rjaval, da ne plača, so padli drugi trije po njem ter ga obdelali prav pošteno. Serjan je imel s seboj ljubico Romano Deluca, katera ga je skušala braniti. Ali Gratton jo je udaril po levem očesu, da se jej je poznalo 3 tedne. Zato so bili obsojeni: Gratton na 10 mesecev, Concion na 8, Ballaben 6 mesecev; vsi skupaj pa morajo plačati Serjanu 530 K odškodnine za bolečine in sodnijske stroške.

Franc Pelegrin, 46 let star, iz St. Lovrenca pri Mosi je bil prijatelj Fr. Furlana iz Skocijana pri Trzinu. Dne 30. marca sta pila skupaj, kar sta se končno sprla radi cevke za smotko ter se pograbila. Prišla je mirit zena Furlanova, ali Pelegrin jo je ranil s „fovcem“ na levi roki. Zato je dobil 9 mesecev ječe in 444 K mora plačati poškodovanki. Prijatelj s Furlanom pa bržčas ne bo nikdar več.

Zaprli so v torek zvečer zidarja Bulfona, ker je po Travniku razsajal in zalil lasko narodnost, kar je delal tudi že poprej v neki kavarni.

Radi ljubezni. — V nedeljo zvečer se je slabo godilo zaljubljenemu 21-letnemu Nikolaju Torosu v Borštu pri Sv. Lovrencu v Nebljem. Napadli so ga namreč nekateri njegovi soobčani, tovarishi, ter ga premikastili, otepli in tudi ranili, vse radi neke ljubezni, katere mu menda ne privoščijo. Ne poje zaman narodna pesem: Kaj vse ljubezen st' ri!

Veselica v št. Andrežu, katera se je imela vršiti v nedeljo 8. t. m., je prenešana na dan 22. t. m.

„Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici“ vabi na letni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 22. junija ob 2. uri popoldne v društvenih prostorih z naslednjim dnevnim redom: 1. Letno odborovo poročilo. 2. Račun za leto 1901. 3. Proračun za leto 1902. 4. Morebitni predlogi. 5. Volitev predsednika, 10 odbornikov, 3 namestnikov, 3 pregledovalcev računov in 5 razsodnikov. Opombe: Ako hoče kateri društvenik staviti pri občnem zboru kak predlog, naj ga naznani predsedniku do 18. junija. — Odbor.

Lovski pes se nahaja pri g. Štefanu Batisticu v Solkanu št. 75. že nad 10 dni. Kdor ga je zgubil naj se oglasi istotam.

Nova kleparska delavnica g. Karola Čuferja v Gorici v ulici Sv. Antona št. 1. je jedina slovenska delavnica te stroke v Gorici, katero prav toplo priporočamo zasebnikom, posebno zidarskim in stavbinskim mojstrom v Gorici in na deželi. Več pov. oglaš na zadnji strani.

Službo strojevodje išče dolgoleten strojevodja, zmožen je slovensčine in nemščine. Ponudbe na naše upravnistvo.

50.000 kron znaša glavni dobiček loterije gledališnih igralcev. Opozarjamo citatelje, da bode zrebanje nepreklicno dne 19. junija 1902. — Posamezni dobitki se izplačajo v gotovini z 10% odbitkom.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — V torek je bilo predloženih 19 nujnih predlogov od strani Vsenemcev, med njimi predlog o umaknitvi vladne predloge glede obnove pogodb med državno upravo in podunavsko parobrodno družbo, nujni predlog Haucka o zavarovanju za starost in invaliditeto trgovskih in obrtnih uslužbencev ter glede uravnave delavnega časa in za uvedbo nedeljskega počitka za trgovske in sploh privatne uslužbence.... V razpravi o nujnem predlogu Breiterja in Daszynskega o katastrofi v boryslavskem rudniku je trdil Breiter, da je zakrivila katastrofo brezobzirnost lastnika rudnika, Daszynski je zahteval, naj se prisili lastnike na izvrševanje zakonitih predpisov. Poljed. minister je rekel, da je nastala katastrofa vsled unetja, da se je uvedla stroga preiskava, nima nič proti temu, da se izvoli odsek, ki bi preiskoval razmere v galiskih rudnikih. — Körber je izjavil včeraj, da vlada odklanja vsak odgovor

na interpelacijo Klofačev ter je obžaloval vse proti cesarju Viljemu izgovorjene besede v zbornici. Malik je govoril včeraj 7 ur, predložilo se je 10 nujnih predlogov, Körber je predložil načrt novega tiskovnega zakona.

Proti nemškemu cesarju v zbornici poslanecev. — Češki radikalec Klofač je predložil v torek interpelacijo, s katero je vprašal ministerskega predsednika, ali je pri volji, storiti primerno proti manifestaciji nemškega cesarja na Marienburgu. Ko je prišel do besede, je zahteval od zborničnega predsednika, naj pozove ministerskega predsednika, da takoj odgovori na stavljeno interpelacijo. Klofač je rekel, da se je postavil nemški cesar na čelo pangermanske propagande, poslušajoč se govora, kakršnega se poslužujejo politiki, ki delajo agitacijo po beznicah. (Protesti od Vsenemcev.) Ako bi govoril kak navaden mešan o poljski prepotenci in o sarmatični arogantnosti, bi se reklo, da je malo izobražen. Ali kaj pa naj se reče, kadar govori kaj takega monarh?

Predsednik je pretrgal govor ter opominjal K., naj ne jemlje v razgovor glavarja zavezniske države.

Klofač nadaljuje: Nemški cesar se je razkrinkal ne le samo za fanatičnega Vsenemca najslabše vrste, ampak tudi kot oseba, ki je brez vsakega navadnega takta.

Predsednik ga je zopet pretrgal; govornik in somisljeniki protestujejo.

Klofač: Ker je govoril v takem tonu proti Poljakom, je opustil tudi obzirnost nasproti visokemu avstrijskemu dostojanstveniku, navzotemu pri slavnosti...

Choc: Kateri pa je pustil govoriti ga. Fresl: Da, ker avstrijska vlada je vazal Viljema II.

Klofač: Cesar je mislil, da je pooblaščen, vspodbuditi tudi Nemce, ki živijo izven mej nemške države, na boj proti Slovanstvu. To presega vsako mero ter razčrta od vsakega obzira. Misli, da avstrijska vlada je obvezana v interesu nemških narodov in svojega ugleda protestovati energično proti postopanju nemškega cesarja.

Govornik je napadal še dalje nemškega cesarja, predsednik ga je pozivljaj k redu in mu končno vzel besedo.

Na to je nastal ropot. Radikalci češki so protestovali proti predsedniku, Vsenemci pa hujskali proti Klofaču.

Fresl: Mi Slovani ne moremo prenašati takih divjosti. Stran z Viljemom II.!

Nekdo je klical: On vzame slab konec. (Ropot, zivahni protesti.)

Fresl: (ropotajočim Nemcem) Vsi ste suznji Viljema II.

Drugi Čeh: Ko je govoril ta govor, je moral biti pijan.

Fresl: (Nemcem) Sram Vas bodi, da branite tak individuum!

Schönerer: (Čehom) Kaj se tako bojite nemškega cesarja? Zadoštuje samo, da se ga imenuje, pa že padete na zemljo od strahu.

Jazwarka: O vas Vsenemcih se ve, da greste v ekstazo, ako se vam cesar Viljem II. vs.... na glavo.

Nastal je nov ropot in krik, slišali so se klici: Proč s Hohenzollernci, nakar je predsednik zbežal iz dvorane.

Deželni zbori. — Kdaj da bodo sklicani, se še ne ve gotovo, ker še ni gotovo, kdaj da bo odgodeno državnozbornsko zasedanje. „Čzas“ poroča, da bo sklican tudi galiski deželni zbor ter da so poročila, da ne bo sklican, brez temelja. — Kar se tiče deželnega zbora tirolskega, bržčas sedaj ne bo sklican, marveč šele jeseni, ker se nima vlada nikakega jamstva, da bi Lahii ne delali obstrukcije. Namestnik Schwarzenau upa, da pride do sporazumljenja, tako, da bo mogoče sklicati dež. zbor na jesen.

Iz avstrijske delegacije. (Konec.) — Vasilko je konstatiral občno priznanje, izrečeno mornarici, hvalil je vedenje moštva in častnikov o prilike ekspedicije na Kitajsko ter bil vesel izjave, da je pripravljena pospeševati izvozno trgovino. Govorila sta še Kinderman in Conci, na kar je govoril poveljnik mornarice, baron Spaun, ki je opravičeval svoje postopanje za časa strajka Lloydovih kurilcev, ob kateri priliki je on dovolil, da so se strajkajoči kurilci na nekih parnikih nadomestili s kurilci vojne mornarice in je rekel, da se je moralo to storiti radi javnih interesov, da se ni pretrgala poštna zveza. Omenjal je, da se število gojencev za vojno mornarico na reški akademiji pomnoži polagoma od 130 na 170. Govornik je nadalje omenjal, da mornarica, žalibog, ne more posluževati se izključno domačega premoga, ker

je isti predrag radi dolgega prevažanja po železnici. Glede nakupovanja materiala za gradnjo ladij je zagotovil minister, da so izdane stroge naredbe, da se ničesar ne sme nakupiti v inozemstvu, kar je mogoče dobiti v naši državi. Tudi inženjerji vojne mornarice, ki nadzorujejo dela za vojno mornarico v tržaškem tehničnem zavodu, imajo nalog, da pazijo na vestno izvrševanje omenjene naredbe. Baron Spaun je izrazil prepričanje, da se v kratkem močno razširi znanje hrvaškega jezika med mornaričnimi častniki, ker se je v častniške skušnje uvela tudi hrvaščina. Tudi na mornarični akademiji se je izdelal nov učni načrt, po katerem se bo hrvaščina poučevala že v prvem tečaju. V ogrskem jeziku se bodo poučevali samo tisti gojenci, katerih materini jezik je ogrski, da istega ne pozabijo. Glede jednoletnih dobrovoljcev mornarice je omenjal govornik, da se isti v enem letu nikakor ne morejo toliko naučiti, da bi mogli postati častniki. — Govoril je na to Pergelt. Potem je delegacija odobrila toliko proračun, kolikor naknadne kredite za vojno mornarico. Ko je še minister za vnanje stvari, grof Goluchowski, odgovoril na vrsto vprašanj in interpelacij, se je seja pretrgala. Po zopetnem otvorjenju se je poročevalec konstatiral soglasnost med sklepi obeh delegacij. Na to so bili sklepi avstrijske delegacije vsprejeti v tretjem čitanju.

Grof Goluchowski je na to v imenu cesarja in skupne vlade zahvalil delegacijo na poštvalnem delu. Nato je predsednik dr. Baernreither zahvalil delegacijo na vspešnem delovanju in vlado, ki je šla delegaciji na roke, ter pozval delegate, da vskliknejo trikratni „Živio!“ cesarju. Ko je še grof Schönborn zahvalil predsednika za objektivno vodstvo razprav, je predsednik zaključil sejo in zasedanje delegacij.

„Narodna tiskarna“ v Ljubljani je imela v nedeljo svoj redni letni občni zbor, na katerem se je sklenilo, da si sežida svoj lastni dom v Knafljevih ulicah tik glavne pošte. To je velik korak naprej v razvitku te za Slovence v vsakem oziru znamenite tiskarne. V javne namene je določila letos 1500 K. Skupni denarni promet je znašal 245.800 K. Delničarjem se izplača dividende po 6 K od delnice.

K poglavju o nemški zvestobi. — V članku „Nemški cesar proti Poljakom“ v torek smo omenili, da je Nemčija obvezana, pustiti Poljakom prost narodni razvitek in prosto gojenje poljskega jezika, kateri naj bo ravnopraven z nemškim. Sedaj dodajemo še to-le:

Leta 1815. (3. maja) je bila med Rusijo in Prusijo sklenjena pogodba, po kateri je pokrajina Poznanj pripadla pruski državi pod imenom „veliko vojvodstvo Poznanjsko“. Sedaj pa čujmo, kako je določal člen 3. rečene pogodbe!

Določeno je: „Poljakom, ki so podaniki pogodbo sklepajočima vlastima, je podeliti naprave, ki bodo zagotavljale ohranitev njihove narodnosti, po formah državljanskega obstajanja, kakor jih bo smatrala primernimi vsaka vlada, kateri pripadajo.“

In to zagotovilo je potrdil in podpisal tudi kralj Pruski Viljem III. z ratificijsko listino k rečeni pogodbi! Ta listina je datovana od dne 9. maja 1815. Viljem kralj pruski je izjavil v tej listini: „Mi smo, ko smo to pogodbo in nje določila prečitali in premislili, našli nje vsebino odgovarjajočo naši volji, torej jo tudi vsprejeli, potrdili in ratificirali, ter obljubili s svojo kraljevo besedo, da storimo, da se bo ista natančno in zvesto spolnjevala!“

Isti kralj je dne 15. maja 1815. izdal patent do prebivalcev Poznanja, v katerem je rečeno: „Tudi vi ste dobili svojo domovino in z njo dokaz mojega spoštovanja za našo udanost. Vi ste utelesjeni moji monarhiji, ne da bi morali zatajevati svojo narodnost. Vas jezik naj se bo rabil poleg nemškega na vseh javnih razpravah. Moj iz vas porojeni namestnik bo rezidirjal med vami.“

Na Reki so našli: Lahov 17.354, Madjarov 2842, Nemcev 1945, Ilirov 5146, Hrvatov 7497, Slovencev 2251, Slovanov 1211, Srbov 55, kmečki jezik pa jih govori 863. — Koliko novih slovenskih narodov so iznašli! In vse to na ljubo „italijanski“ Reki, da ne bo kazala preveč slovenskega lica. — Sicer pa na Reki smo Slovani predolgo spali, in še danes ni pravega narodnega dela!

Ker Čehl ostanejo pri napovedani obstrukciji, je češki minister Rezek demisioniral ter odšel z Dunaja.

Musolina, tega slovečega laskega bandita, so obsodili na 8 let ječe v samotni celici. Drugi trije soobtoženci prosti.

Novo češko gledališče v Pragi. — V Kraljevih Vinohradih v Pragi se sežida novo češko gledališče. Posojilnica v Kraljevih Vinohradih je podarila v to svrhu stavbišče v vrednosti 200.000 K, občinski zastop pa je daroval za fond 200.000 K. Drugo se nabere. Gledališče bo veliko in sijajno opremljeno.

Razne vesti. — V Ljubljani je skočil pod vlak vrhniške železnice 74-letni drvar Jak. Krušič. Glavo mu je vlak skoraj odtrgal. Bil je naveličan revščine. — Na grobu svoje žene se je vstrelil v Ljubljani Jos. Dievok, ravnatelj tovarne v Ružinah. Vzrok baje dolgov in odpust iz službe. — V Korneuburgu je zgorelo mnogo hiš blizu glavnega trga. Škoda velika. — V Pulju se je pri ulivanju jekla dogodila nesreča. Dno „lice“ se je ulomilo in tekočina je obliła 15 delavcev, ki so nevarno ranjeni.

Novije vesti. — Ogerski min. predsednik Szell je povedal v zbornici vnovič, da bo gledala vlada, da se odpravi vinska klavzula. — Z Dunaja poročajo danes, da bo sklican skupno z drugimi tudi tirolski deželni zbor. — Na Angleskem so zaprli irskega državnega poslanca Lyncha, ki se je bojeval v vrstah Burov proti Angležem ter se sedaj vrnil v domovino. Dolžijo ga veleizdaje. — Včeraj je odšel z Reke zadnji parnik s konji za južno Afriko. Vseh konj z Reke so odpeljali 63.217.

Književnost.

Vence slovanskih povestij. V. knjiga. — Gosp. dr. Fr. Zbašnik, odlični književnik slovenski, je pribečel v zadnjem „Ljublj. Zvonu“ tako oceno o imenovanju knjigi iz zaloge naše „Goriške tiskarne“:

„Vse povestice, ki se nahajajo v tej knjigi, so vredne, da se seznanimo naše občinstvo z njimi, vse so nov dokaz za to, kako bogato je slovansko pripovedno slovstvo. Čital sem nekda v nekem nemškem časopisu, da je vsak Slovan rojen pripovedovalec, in menda je res tako. Zlasti o Rusih in Poljakih se sme to trditi v obili meri. Sploh bi se morali mi Slovenci s slovotvom drugih vanov še vse intenzivneje seznanjati, kar smo se dosedaj! Najprej naj nas zanimljejo Slovani, potem šele Francozi, Italijani in Nemci! Nekaj posebnega imajo vsi slovanski umetniški proizvodi za nas, ki čutimo slovansko! Poleg tiste občečloveške poteze, ki je vzrok, da so se slovanski pripovedniki primislili tudi tujim narodom, zasledimo mi v njih umotvorih še nekaj drugega, nekaj, kar nam jih dela pred vsem prikupe, drage in umljive, to je tisti topli utrip pristnega slovanskega srca... tisto razodelje slovanske duše — nekaj, kar se nam v njih tako znano zdi... nekaj, po čemer se nam včas tako čudno zatoži... po čemer nam včas tako čudno koprne srce... nekaj, kar vzbuja v naših prsih tisočeren odmev...“

Ni prostora za to, da bi se spuščal v oceno vsake posamezne pieše, ki jih obsega knjiga, o kateri je govor, a kar sem rekel ravnokar o delih slovanskih umetnikov sploh, velja bolj ali manj o vseh gori naštetih povestih, kajti iz vsake zveni nekaj, kar budi asonanco v naših srcih, kar spominja na sorodnost našega mišljenja in čustvovanja z mišljenjem in čustvovanjem slovanskih naših bratov. Že zaradi tega se ne bo nihče kesal, da jih je čital.

G. A. Gabrček je zadostil živi potrebi, ko se je odločil izdajati „Slovansko knjižnico“. Nasi leposlovni listi, ki izhajajo tako redko in v tako omejenem obsegu, imajo po mojih mislih premalo prostora, da bi mogli prinašati pogosto prevode, in zato je Gabrčekovo podjetje tem večjega pomena. Naj bi naše občinstvo uvidelo to ter s pridnim naročanjem knjig omogočilo, da dobimo na leto vsaj po dve taki knjigi, kakršna je ta, ki jo priporočamo zdaj v kupovanje.*

Dostavljamo le to-le: „Vence“ ni del „Slovanske knjižnice“, marveč samostojna zbirka. Zdaj sta v tisku že 6. in 7. knjiga, ki izideta letos, — 6. že meseca avgusta. Cena K 1.20 s poštnino vred.

Hiše in zemljišča na prodaj.

Podpisani si usoja naznanjati, da ima na prodaj dve lepi hiši; pri vsaki hiši je tudi malo zemljišča in lepo dvorišče. Hiše se nahajajo na lepem kraju mesta. Ena hiša stane 5.500 gld., druga hiša stane 3.300 gld. Natančneje se izve pri gosp.

Josipu Kocijančiču v Gorici, Stračice štv. 14.

Išče se učenca ali praktikanta za modno trgovino.

Ponudbe sprejema **J. Zornik** v Gorici
v Gosposki ulici.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporočam vsakovrstno pecivo, kolače za
birnamce, torte i. t. d.

Priporočam se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljubljam solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

Najboljše sredstvo zoper

se dobiva po 1 krono in K 1-50
v škatljicah pri Otonu Ho-
mannu v Radovljici - Kranjsko.

Čistilna voda „Reale“
iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattenija v Budimpešti

je toplo priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli »Glauber« in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisanim jamstvom
razpošilja na zasebnike
prva tovarna ur v Mostu (Hri).

Hanns Konrad,

izvz. ur ter zlatine — Most (Češko).

Dobra ura Rem. iz niklja fl. 3-75;
srebrna ura Rem. fl. 5-80; srebrna
veržica fl. 1-20; budilnik iz niklja
fl. 1-95.

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih
pisem. — Ilustrovan cenik zastoji!

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporočam

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,
briskih, dal-
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena

C. kr. privil.

civilna, vojaška in uradniška krojačnica

M. Poveraja v Gorici

na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kam-
garn, piquet lastink, adria, ševjot itd., blaga iz av-
strijskih in inozemskih tovarov ter gotove obleke, perilo
vseh vrst in spadajoče priprave k paradnim oblekam
za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se
prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemo-
goča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 3 do 9 let K 2-40 in više

9 15 3-50

15 dalje 15—

vrhne suknje vsake mode 24—

za čisto duhovščino 28—

hlače 3—

3 metre 20 cm

črnega ali modrega kamgarnja za snažno obleko,

primerno za vsakega ženina samo za gl. 4-50.

Pošilja se po povzetju. Kar ne ugađa, se
sprejme nazaj.

To blago se prodaja po tako nizki ceni,
samo dokler zaloga dopušča.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirsberškega in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in papotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetlinjice. — Rožni venci. — Mašne
knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce pejmih s in trgih
ter na deželi. 2 35 8

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nanski ulici 3,

(nasproti nunki cerkvi)

priporočam preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporočam slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki
navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje
nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši
več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali,
da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se
ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji

Pfaffovi šivalni stroji

Pfaffovi šivalni stroji

Pfaffovi šivalni stroji

delajo celo po 10-letni dobi še vedno
brezšumno,
so neprekosljivi za domačo rabo in
obrtne namene,
so posebno pripravljeni za umetno vezenje
(rekanitiranje) ter se poudarje brezplačno,
prekosijo na dobroti vsako tovarno.
Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio št. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 11.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem
in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli
dosedanjo trgovino pohištva tvrde

Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza

vecchia št. 1, katero bomo vo-

dili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno
po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerno.

Dela je lično ter dobro osušena.

Odlikovana
kleparska delavnica

Artur Makutz - Gorica

Ozka ulica št. 1.

Priporočam svojo kleparsko delavnico ter zalogo kleparskih izdelkov za kuhinjo itd., ima zalogo

zlebov vseh vrst za nove stavbe, oziroma preskrblja iste v najkrajšem času.

Prevzema naročila za vpeljavo strelovodov, tudi pozlačenih. — Izdeluje pumpe za vodo. Prireja

vpeljavo vode z cevmi vsake vrste.

V lastni zalogi ima stroje za žepljanje sodov iz cinkanega železa. Skroplilnice proti peronospori

ponovljene po Vcm-relavi sestavi; mehovo za žepljanje grozja raznih sistemov itd. itd.

Postrežba točna. — Cene zmerno.

Tovarniškega poslovođa

se išče

za tovarno na Kranjskem. Zahteva se
znanje slovenščine v govoru in pisavi,
izurjenost v navadnem računstvu, za-
nesljivost in treznost. Prednost imajo
oni, ki so že služili v kaki tovarni kot
poslovođe, delavski nadzorniki ali paz-
niki, posebno oženjeni. Lastnoročno pi-
sane ponudbe s popisom dosedanjega
službovanja naj se pošljejo pod naslo-
vom **Poslovođa A 92** na upravništvu
tega lista.

**Nova
kleparska delavnica
v Gorici.**

ulica Sv. Antona št. 1.

Podpisani se toplo pri-
poročam svojim rojakom v mestu
in na deželi za izdelovanje
vseh kleparskih izdelkov,
kakor: cevij za vodo, zleba za
stavbe, kuhinjske priprave itd.
Prevzema tudi vsako po-
pravo po zmernih cenah.
Zagotavlja točno postrežbo
udani

Karol Čufer,
klepar.

Naznanilo.

Z ozirom na to, da se ta mesec
preselijo c. kr. okrajna in okrožna
sodnija, c. kr. davkarija in drugi uradi
v novo poslopje v Kapucinsko ulico, si
dovoljuje podpisani priporočati slavnemu
občinstvu na deželi svojo dobroznano
gostilno

„Pri zlatem križu“ (pri Lizi)

v Kapucinski ulici

katera je preskrbljena z dobro ku-
hinjo ter toči izvrstna bela in črna
domača vina. Preskrbljeno je s so-
bami za prenočišča ter s hlevi za konje
in vozove.

Svojim rojakom v mestu in na de-
želi se toplo priporočam udani

Ivan Katnik, lastnik.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine železčne kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh
kapljic je nepre-
kosljiva. Te ka-
pljice **uredijo redno
prebavljanje**, če se
jih dvakrat na dan
po jedno žličico
popije. **Okrepé po-
kvarjeni želodec
stare, da zgine v kratkem času
omotica in živčna lenost** (mrtvost).
Te kapljice tudi storo, da človek
raji je.

Cena steklenici 60 vln.

Prodajajo se v vseh glavnih le-
karnah na svetu. Za naročitev
in pošiljatev pa jedino le v le-
karni

Cristofoletti v Gorici.

Proda se takoj

nov glasovir

za kron 200. Rabljen je bil jedno leto.
— Več se izve pri Karolu Milléu na
Kontovelju p. Prosek.

Išče se za Gorico

mladega, zmožnega

komija

za trgovino z drobnim blagom, večšega
deželnih jezikov.

Ponudbe, opremljene s spričevali
ter dobrimi referencami je pošiljati na
naše upravništvo pod H. B. Z.

Predzadnji teden.

**Srečkanje
nepreklicno**

19. junija 1902.

Loterija gledaliških igralcev

(glumačev)

1 glavni dobitnik po	50.000 K
1 „ „ „	5000 „
1 „ „ „	3000 „
2 glavna dobitka „	2000 „
5 dobitkov „	1000 „
10 „ „ „	500 „
20 „ „ „	200 „
60 „ „ „	100 „
100 „ „ „	50 „
300 „ „ „	20 „
3500 „ „ „	10 „

Srečke po 1 krono

priporočaj:

G. Gentili, V. A. J. na, Michelstüdtter & Co.
in A. Pincherle menjalnice v Gorici.

Vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljev s
10 % kom v gotovem denarju.